1938 ий 30 АВГУСТ № 77 (461) Акше 5 ыр.

8-ше ИЙ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Рвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

1 СЕНТЯБРЬЫШТЕ У ТУНЕММЕ ИЙ ТӰҤАЛЕШ

Кумышто—первой сентябрь—у тунемме ий тӱҥалме кече. Тиде кечын социалистический элын пиалан икшывыже - шамыч сайын канен, у вий дене тунемаш тӱҥалыт. Первой сентябрыште мемнан республикысе 35 кыдалаш да 148 пелэ кыдалаш школ-шамычын, 494 тӱҥалтыш школшамычын омсашт почылтыт. Нине школлаште чылаже 104 тӱжем йоча-шамыч тунемаш тӱҥалыт. Нунын коклаште 18 тӱжем йоча-шамыч але первой гана парт коклаш шинчыт, школын илышыж дене илаш тӱҥалыт.

Тиде кечынак высший школ ден техникумлаште, рабфак ден училищылаште занятий тӱҥалеш. Чыла школлаште мемнан элын самырык патриотшо ден патриоткаже-шамыч кугу эрык деве, кумыл нӧлтын куанен тунемаш тӱҥалыт.

СССР-ын чыла граждан-же-шамыч образованийым налаш праван улыт, манын Сталинский Конституцийын 121 статьяштыже ончыктымо. Тиде статья кече еда практический шукталтеш. Советский молодежь любой специальность дене образованийым налын кертеш. Коммунистический партий ден правительстве наукын любой кӱкшытышкыжӧ шуаш пеш кугу йӧным ыштенат, молодежым туныктышаш верч калыкын йӧратыме вождьшо Сталин кугун тырша.

Советский эл семын молодежын образованийже верч ик капиталистический эллаштат тыршымаш уке. Фашистский Германий ден Италийыште школ-шамыч олмеш тьюрма да концлагерь-шамыч ешаралтыт. Тыгаяк условийым советский молодежлан фашизмлан тарлалтше троцкистско-бухаринский, буржуазно-националистический бандит кашак ыштынешт ыле. Уке, тушман кашак шонымашкышт ышт шу! Нуным большевистский партий кырен шалатыш да ончыкыжымат пытара.

Кызыт калык образований орган ден пӱтынь комсомольский организаций-шамыч ончылно пеш кугу задаче-шамыч шогат: партий вуйлатыме почеш калык образований пашаште, школлаште вредительвын последствийжым йӧршеш пытараш. У тунемме ийлан сайын ямдылалтын шудымо школ-шамычым пеш писын ямдылен шукташ. Туге гынат, Марийский республикысе Наркомпрос тиде задачым начар шукта. Але мартен республик мучко 668 школ гыч 407 школым велэ комиссий приниматлен, йоча-шамычым вашлияш ямде улмылан шотлен. Ты шотышто паша ен начарын Ронгго, Юрин, Марий-Турек да Кырык-Марий районлаште кая. Ронгго районышто 20 августлан комиссий дене 32 школ гыч 8 школым, Юрин районышто 46 школ гыч—19, Кырык-Марий районышто 63 школ гыч 35 школым велэ принимат лыме, а молышт тӱрыс ямдылалтын шуын огытыл. Тиде положений кызытат кугун вашталтын огыл. Марий-Турек районышто але 286 парт да 15 доска огыт сите. Тыгай ситыдымашым содор пытараш Наркомпрос Музуров йолташлан да тудын отделже-шамычлан виян тыршыман. Йоча-шамычлан сайын да отличне тунемашышт чыла условий лийже.

Ты шотышто комсомольский организаций-шамычланат ӧрдыштӧ шогыман огыл, школлаште улшо ситыдымаш-шамычым тӧрлаташ активне полшыман. Школлаште пионерский отряд-шамычым организоватлыме огыл гын, тушто организоватлаш кӱлеш. Тыгакак чыла отрядлашке вожатыйлан терген налме активный комсомолецым шогалташ кӱлеш.

Коммунистический партий вуйлатыме почеш 1920 ийыште РКСМ-ын III-шо с'ездыштыже В. И. Ленин „тунемаш, тунемаш, да тунемаш", манын ойлымыжым чаплын шукташ уло вий дене тыршыман.

Эчук у тунемме ийлан сайын ямдылалтын

Вес-Шӱргӧ пелэ кыдалаш школышто тунемше (Морко район) Тимофеев Эчук 6 классым похвальне гамот дене тунем пытарыш. Эчук 7-ше классыштат отличне тунемашлан виян ямдылалтеш. Кызыт мондымо дечын кодшо ий тунемме материалым повторитлен шога.

— Тений 7-ше классымат похвальне грамот дене тунемын пытарем,—манеш Эчук.

А. К.

Отличне тунемаш тӰҤалам

(Ворожецов дене кутырымаш гыч)

Кодшо ийын 1 классым „сай" отметке дене тунем пытарышым. Тений II классыште эше сайын, отличне тунемаш шке ончыланем задачем шынденам. Тиде задачым шукташлан первой кече гычак урокышто туныктышын мутшым сайын колыштам, мӧнгылан пумо пашам эреак шуктен шогаш тӱҥалам. Учебник да моло тунемме ӱзгар-шамыч чыла улыт. Кызыт кажне кечын 1 сентябрьын лишеммыжым куанен вучем. Вес эрла тунемаш тӱҥалам.

Первой сентябрыште у тунемме ий тӱҥалеш. Школьный класс-шамыч куаныше йоча-шамыч дене темыт. Нунын коклаште школыш первой гана толшо йоча-шамыч шуко лийыт. Марбумкомбинатысе пашазын ӱдыржӧ Рая Пешаеват тений школыш тунемаш кая.

Снимкыште: Рая Пешаева шке аваж дене школыш тунемаш пурашлан возалташ кая.

Фото Чуршуковын.

Мыят тунемаш каем

(Одинцов Аркадий дене кутырымаш гыч)

Аркадий тыге ойла:

— Тений мланем 8 ий темеш. тиде ийым школыш кайшаш верчын шукерсек вучен илем. Ынде вучымем шуо. 1-ше сентябрыште моло йолташем-шамыч дене пырля мыят тунемаш каем.

Кызыт 1 классыште тунемашлан могай книга, тетрадь, ручка, карандаш кӱлеш чыла ямде. Авам у ботинке ден у сумкам налын пуэн.

Кенгежалым кечеш могырым калитлен, йӱштылын да куанен модын эртарышым. Ынде школыш каем. Тушто сайын тунемаш тӱҥалам.

Б.

Йошкар-Ола.

ССР УШЕМ ОРДЕНЫМ ПУЭДЫМАШ

27 августышто, СССР Верховный Совет Президиумын председательже М. И. Калинин йолташ президиумын шуко членышт улмо годым наградитлыме-шамычлан орденым пуэден.

Ленин орденым 50 ий теммашеш да пашазе класс ончылан кугу заслугым ыштымыжлан наградитлыме Н. М. Шверник йолташлан пумо.

Тылеч вара Калинин йолташ Ленин орденым, Совет Ушем Герой званийым присвоитлымаш грамота ден 25 тӱжем тенге окса наградым Москва гыч Владивосток районыш пеш чапле перелетым ыштыше „Москва" самолет героический экипажын командирже Владимир Коккинакилан пуа.

М. И. Калинин да чыла присутствоватлыше-шамыч Советский калыкын мужественне эргыже—лӱддымӧ летчикым шокшын саламленыт.

Председательствоватлышын ӱстелже деке капитан Вера Ломако толеш. Тудо шке подругыжо-шамыч дене пырля ик мотоpан „МП—1" гидросамолет дене Севастополь—Архангельск беспосадочный перелетым ыштымаште правительствын заданийжым сеҥымаш дене шуктымылан да тидын годым доблестьым ончыктымылан наградитлалтын.

Ленин орденым налмек, Вера Ломако тыге ойла:

— Тиде награде мыйым, Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийын командирже семын, пашам адак сайын ышташ обязатла. Тиде награде пӱтынь советский калыкын наградыже.

Ме, большевизм духеш, Ленин-Сталин великий партийлан преданность духеш воспитатлалтше Йошкар Армийын командирышт-шамыч, правительствын первой ӱжмыжӧ почешак социалистический родинам аралаш да тушманым чаманыде громитлаш ямде улына.

Наградым тугак Йошкар Армийын моло командирышт-шамычлан, красноармеец Мохнач йолташлан, краснофлотец Стукан йолташлан, пашазе - слесарь Рябов, Фарзан йолташ-шамычлан да молыланат пумо.

М. И. Калинин наградитлыме йолташ - шамычым шокшын поздравитлен.

ВЛКСМ-ын XX-шо ЮБИЛЕЙЖЕ

МЕМНАН ПӦЛӦКНА

Вашке Ленинско Сталинский комсомоллан XX идалык темеш. Тиде юбилей вашеш мыйын сменем пӱтынек соцсоревнованийыш ушныш. Мыйын сменыште улшо 8 еҥ-шамыч чыланат нормым утыж дене 150-200 процентлан темен шогат. Регенераторский цех мучко эн ончыл стахановский сменылан шотлалтеш.

Юбилей марте темпынам эше чот виянгден нормым 200-250 процентлан темена. Пашам ударне, стахановский метод дене ышташ тӱҥална. *ДЖАПАРИДЗЕ.*

Сӱретым ямдылем

10 августышто Лопатинский древкомбинатын конторжо пелен улшо комсомольский организацийын тӱшка погынымашыже лие. Тыште комсомолын XX идалыкшым вашлийме нерген кутыралте. Кажне комсомолец-шамыч пашам сай ыштышаш верч обязательствым нальыч. Мыят тыште комсомолын илышыж да пашаж нерген ик кугу сӱретым ямдылаш мутым пуышым.

Кызыт сӱретым ямдылаш уло вий дене пижынам. Сӱрет Октябрь тылызыште шуеш. Сӱретем Ленинско-Сталинский комсомоллан пӧлеклем. **Канышев.**

СССР ОБОРОНО ПЕҤГЫДЕМДЫМЕ ЗАЕМЫН КУМЫШО ТИРАЖШЕ

1938 ий 11 сентябрыште Одесса олаш СССР обороно пеҥгыдемдыме заемын кумышо тиражше лиеш.

Тиражыште 43.703.800 теҥге суммаш 265 тӱжем выигрыш модалтеш.

Заемлан подпискым ыштыше да кызыт мартенат облигацийым налдыме-шамычлан подпискым ыштыме почеш центральный але районный сберегательный кассыште облигацийым налашышт кӱлеш.

Облигацийым кидыш налде подпискым ыштыше-шамыч выигрыш тиражыште участвоватлен огыт керт.

(ТАСС).

148

Советский Социалистический Республик-шамыч Ушемын 1938 ийлан государственный бюджетше нерген*)

Советский Социалистический Республик-шамыч Ушем Верховный Совет пунчалеш:

1. СССР Калык Комиссар-шамыч Советын пумо 1938 ийлан СССР единый государственный бюджетым Союз Совет ден Национальность Совет Бюджетный Комиссий-шамычын докладышт почеш приниматлыме вашталтыш дене, а лачшым чылаже доход дене—132.637.993 тӱжем теҥгем да чылаже расход дене—131.137.993 тӱжем теҥгем, доходын расход деч 1.500.000 тӱжем теҥгелан утла улмо дене пеҥгыдемдаш.

2. Тиде законын 1-ше статьяже дене келшышын союзный бюджетым доход дене — 97.878.963 тӱжем теҥгем да расход дене—96.378.963 тӱжем теҥгем, доходын расход деч 1.500.000 тӱжем теҥгелан утла улмо дене пеҥгыдемдаш.

3. Союзный республик-шамычын 1938 ийлан государственный бюджетыштым тыгай сумманым пеҥгыдемдаш:

	Доход шотышто (тӱжем теҥге)	Расход шотышто (тӱжем теҥге)
Российский Советский Федеративный Социалистический Республик	21.406.731	21.406.731
Тыжеч: республиканский бюджет	15.480.076	3 844.894
верысе бюджет	5.926.655	17.561.837
Украинский Советский Социалистический Республик	5.977.218	- 5 977.218
Тыжеч: республиканский бюджет	4.462.583	1.451.792
верысе бюджет	1.514.635	4.525.426
Белорусский Советский Социалистический Республик	1.167.210	1.167.210
Тыжеч: республиканский бюджет	1.022.220	460.827
верысе бюджет	144.990	706.383
Азербайджанский Советский Социалистический Республик	915.723	915.723
Тыжеч: республиканский бюджет	762 496	356.207
верысе бюджет	153.227	559 516
Грузинский Советский Социалистический Республик	1.068.637	1.068.637
Тыжеч: республиканский бюджет	914.558	466.711
верысе бюджет	154.069	601.926
Армянский Советский Социалистический Республик	388.427	388.427
Тыжеч: республиканский бюджет	348.216	182.861
верысе бюджет	40.211	205.566
Туркменский Советский Социалистический Республик	441.284	441.284
Тыжеч: республиканский бюджет	383.906	206.427
верысе бюджет	57.378	234.857
Узбекский Советский Социалистический Республик	1.314.693	1.314.693
Тыжеч: республиканский бюджет	1.100.402	613.765
верысе бюджет	214.291	700.928
Таджикский Советский Социалистический Республик	448.928	448.928
Тыжеч: республиканский бюджет	407.148	211.286
верысе бюджет	41.780	237.642
Казахский Советский Социалистический Республик	1.282.602	1.282.602
Тыжеч: республиканский бюджет	1.157.903	466.469
верысе бюджет	124.699	816.133
Киргизский Советский Социалистический Республик	347.577	347.577
Тыжеч: республиканский бюджет	312.844	153 797
верысе бюджет	34.733	193.780
Чылаже союзный республик-шамычын государственный бюджетышт почеш	34.759.030	34.759.030
Тыжеч: республиканский бюджет	26.352.362	8.415.036
верысе бюджет	8.406.668	26 343.994

4. Республиканский бюджетла гыч АССР ден верысе совет-шамычын бюджетышкышт тынар суммо отчисленийым пеҥгыдемдаш:

	(Тӱжем теҥге дене)
Российский Советский Федеративный Социалистический Республик	11.635.182
Украинский Советский Социалистический Республик	3 010.791
Белорусский Советский Социалистический Республик	561.393
Азербайджанский Советский Социалистический Республик	406.289
Грузинский Советский Социалистический Республик	447.857
Армянский Советский Социалистический Республик	165.355
Туркменский Советский Социалистический Республик	177.479
Узбекский Советский Социалистический Республик	486.637
Таджикский Советский Социалистический Республик	195.862
Казахский Советский Социалистический Республик	691.434
Киргизский Советский Социалистический Республик	159.047
Чылаже	17.937.326

5. 1938 ийлан общесоюзный государственный налог-шамыч деч республиканский ден верысе бюджетлашке тынар кугыт отчисленийым установитлаш.

а) олалаште жилищный ден культурно - бытовой строительстве кӱлешлан сбор деч РСФСР, Украинский ССР, Белорусский ССР, Азербайджанский ССР, Грузинский ССР, Армянский ССР ден Узбекский ССР-ыште—50 процент да моло союзный республикыште—100 процент;

б) ял верлаште жилищный ден культурно-бытовой строительстве кӱлешлыклан сбор деч чыла союзный республикыште—100 процент;

в) колхоз-шамыч деч подоходный налог почеш да колхозник ден единоличник-шамыч деч ял озанлык налог почеш пурымо деч—РСФСР, УССР ден БССР-ыште—75 процент да моло республиклаште—100 процент.

6. СССР Калык Комиссар-шамыч Советлан, СССР Верховный Советын пеҥгыдемдыме оборот гыч налог деч союзный республик - шамычын отчислений суммышт дене келшышын кажне союзный республикыште тиде налог деч отчислений процентым установитлаш кӱшташ.

7. 1937 ийыште закон дене установитлыме сельский налог ден сбор погымым СССР Наркомфинын да тудын верысе органже-шамычын неудовлетворительно организоватлымыштым палемдаш. СССР Наркомфиным да верысе советский орган-шамычым финансовый орган - шамычын пашаштым саемдашлан мерым ышташ обязатлаш.

8. СССР Калык Комиссар-шамыч Советлан республиканский ден верысе бюджет-шамыч шотышто доходын утларак пеҥгыде источникше установитлымым предусматриватлыше СССР-ын единый государственный бюджетше нерген закон проектым СССР Верховный Советын шуышаш Сессийжылан пеҥгыдемдаш пуаш кӱшташ.

9. СССР Калык Комиссар-шамыч Советлан 1939 ийлан СССР-ын единый государственный бюджет проектым 1938 ий 15 декабрь деч вараш кодде СССР Верховный Советыш пуаш кӱшташ.

10. СССР-ын 1936 ийлан государственный бюджетшым шуктымо нерген отчетым доход дене—83.760.252.898 теҥгем да расход дене—81.827.108.678 теҥгем, доходын расход деч 1.933.144.220 теҥгелан утла улмыжо дене пеҥгыдемдаш.

СССР Верховный Совет Президиум Председатель М. КАЛИНИН.

СССР Верховный Совет Президиум Секретарь А. ГОРКИН.

Москва, Кремль. 1938 ий 14 август

*) Первой Созыв СССР Верховный Советын кокымшо Сессийже утвердитлен.

Стахановский движенийын массовостьшо верч

(Стахановский движений тӱҥалмылан 3 ий)

1935 ий августышто Донбассын забойщикше Алексей Стаханов социалистический строительствын историйыштыже у славный страницым почын. Тудо мланде шӱй лукмаште тӱвямбал рекордым шынден да пашам у семын ышташ корным почын. Тидын деч вара большевистский партий вуйлатыме почеш мемнан эл мучко стахановский движенийын куатле волнаже пеш кумдан шарлыш. Тиде исторический движений тӱҥалмым советский калык тений кум ганалан палемда.

Социалистический государствын великий основательже — Ленин „трудын производительностьшо, тиде, пытартыш счетышто, у общественный стройын сеҥымашыжлан эн важный, эн главный", манын ойлен. Стахановский движений трудын производительностьшым нӧлталмаште эн важный верым налын шога. Стахановский движенийым шарыме дене ик 1936 ийыште гына шолдра промышленностьышто трудын производительностьшо 21 процентлан кушкын. 1937 ийлан социалистический производствын об'емжо сар жап мартенсе производство деч 8 гана шукырак лийын. 1938 ийыште промышленный продукцийын валовой выпускшо кодшо ийсе деч 21 процентлан шукырак лийшаш.

Стахановский движений шарлыме дене пырля стахановец, ударник-шамыч кушкыныт. Мемнан Марийский республикыштак шӱдӧ дене стахановец - шамыч улыт да кушкыт. Нунын коклаште комсомолец ден несоюзный молодежат ятыр. Теве комсомолец-шамыч Недеров С. Е., Черникова А. Ф. („Красный Волгарь" завод, Звенига район), Гайнанова Г. Я. (Лопатинский древкомбинат), Кислицын М. А., Киреев В. С. (Марбумкомбинат) йолташмыт кечаш паша планым эреак 190—200 процентлан темен шогат.

Ял озанлык пашаште тракторист, колхозник-шамыч кокла гыч стахановец-шамыч ятыр кушкыныт. Теве тракторист - шамыч Апаева А. Е. (Сотнур МТС), Полетаев Л. В., Иванова Д. И. (Морко МТС), Лисов А. Г., Янаев Н. М. (Ронго р-н) да ятыр моло йолташ-шамычат производственный планым 200 процент мартен темен шогат. Пашам стахановский метод дене ыштен шогымылан кӱшнӧ ончыктымо стахановец-шамычым ВЛКСМ-ын ХХ-шо юбилейже лӱмеш „Рвезе Коммунист" газет пеленсе „Почет оҥаш" пуртымо.

Трудын производительностьшо кушмо дене пырля пашазе-шамычын пашадарыштат ий еда кушкеш, улан да весела илышышт эреак пеледын шога. Тений кодшо ий дене таҥастарымаште элна мучко пашадар фонд 12 миллиард теҥгелан кушкын.

Туге гынат, нине сеҥымаш-шамыч дене велэ шогалман огыл. Стахановский движенийын вийже—тудын массовостьыштыжо, манын партий ик гана велэ огыл ончыктен. Стахановский движенийыш кумда массым шупшын шогыман, чыла ударник-шамычым стахановец-шамычын показательышт кӱкшытыш шукташ тыршаш кӱлеш.

Вашке Ленинско-Сталинский комсомолын ХХ-шо идалыкше шуэш. Тиде славный идалык вашеш стахановский движенийым кумдан шарыман. Тыште комсомольский организаций-шамычлан инициатор лияш кӱлеш.

1918 ий 30 августышто Ленин ӱмбак злодейский покушений

Революцийын великий вождьшо В. И. Ленин ӱмбак калыкын шакше тушманже эсерка Капланын подлый кидшым нӧлталмылан ынде коло ий шуын. Тиде чудовищный преступленийым революцийын тушманже-шамыч ончыл гочак шоненыт да ямдыленыт улмаш. Нуно социалистический революцийым вуйлатыше деч посна кодаш, революцийым пашазе ден кресаньык вӱр дене леведаш, элыште вӱр йӱшӧ-помещик да капиталист-шамыч властьым восстановитлаш шоненыт.

Советский эл 1918 ийыште пеш нелэ жапым илен. Мемнан родина тул дене авыралтын, тудо авыралтше крепостьыш савырнен. Октябрьский штурмын бойлаште шалатыме капиталист ден помещик, царский чиновник ден генерал, черносотенный офицерстве, контрреволюцийын чыла партийже—кадет, меньшевик, эсер-шамыч советский власть ваштареш янлыкла кержалтыныт. Кум гана презренный гнусный предатель ден изменник-шамыч Иуда Троцкий, Бухарин, Каменев, Зиновьев да нунын помощникышт искусно маскироватлен, шкенын шакше шонымашыштым двурушнический пе тырен, социалистический революцийым пытараш, буржуазный порядкым ышташ шоненыт.

Империалистический хищник-шамыч внутренний контрреволюционный буржуазийлан полшаш толыныт да мемнан родиным пайлаш, советский калыкым империализмын кулышкыжо савыраш лиеш, манын шоненыт. Иностранный государстве-шамычын разведкышт эл кӧргыштӧ восстанийым, диверсийым организоватлылыныт. Генеральный штаб-шамыч мемнан элыш шкеныштын войскаштым колтылыныт: Дальний Востокышто японец-шамыч, северыште—Мурманскыште—англо - американский отряд, Украиныш германец-шамыч кержалтыныт да тулеч молат.

Английский разведчик Локартын заговоржо Троцкий да бухаринский охвостье дене пырля мирный передышкым, Брестский мирым кӱрлаш цельым шынденыт.

Калык большевик-шамыч могырышто лийын. Партий массе коклаште гигантский умландарымаш пашам ыштен шоген. 30 августышто Ленин ожнысо Михельсон заводын пашазыже-шамыч погынымаште выступатлен. Ленинын митинге гыч лекмыже годым, завод капка дене тудым предательский пуля вашлийын. Пуля отравитлыме улмаш.

Тиде чудовищный преступлений шемер калык коклаште пеш кугун негодованийым луктын. Советский республик военный лагерьлан увертаралтын. Дзержинский вуйлатыме почеш ВЧК революцийын тушманже - шамычым беспощадне пытарен.

Сталин йолташ советский республикын тиде неле жапыштыже Царицыныште лийын, тужеч тудо шужышо пролетарский центрлан киндым колтылын. Сталин йолташын вуйлатымыже почеш тиде жапыште Царицыным героический аралымаш организоватлалтын, тушто Ворошилов йолташ активный участийым приниматлен.

Чот сусыргышо Ленин ик мыняр кече колышаш гае киен. Но тудын сеҥгыше организмже чытен. 18 сентябрьыште Ленинын паремын шумыжо нерген бюллетеньым подписатлыме улмаш.

Тиде чудовищный преступленийын вдохновительыштлан, 1938 ий мартыште антисоветский правотроцкистский блок процессын ончыктымыжо почеш негодяй - шамыч Бухарин ден Троцкий лийыныт. Тиде паша дене еледствий да процесс тыге ончыктеныт: Октябрьский революцийым эртымекак, брестский переговор годым Иуда Троцкий, Бухарин да нунын приспешник-шамыч коклаште да вес могыр гыч „левый" эсер-шамыч, Ленин ваштареш, советский правительстве ваштареш заговорым составитлыме улмаш. Шуко свидетель-шамычын ончыктымышт почеш процессыште Ленинным, Сталиным да Свердловым арестоватлаш да нуным пушташ Бухаринын шонымашыжым пален налме. Негодяй Бухарин террористический актым Ленин ӱмбак ыштымым форсироватлен. Тиде коварный планым разоблачитлыме, подлый преступник, кум гана презренный Бухариным разоблачитлыме да пытарыме.

* * *

1924 ийын январьыште В. И. Ленинын шӱмжӧ кырмым чарнен. Ленинизмын сеҥгалтдыме знамяжым Ленинын кидше гыч тудын верный ученикше, эн сай соратникше да тангже—великий Сталин приниматлен.

Социалистический строительствын сеҥгымыже верч кучедалмаште японо-германский фашизмын троцкистско - бухаринский да буржуазно националистический агентше - шамычым беспощадне пытарымаште Ленин—Сталинын кугу партийже чот пеҥгыдемдын да шуралтын.

Н. Крутикова.

Угыч 8 еҥ комсомолыш пурышт

Комсомолын кӱлешыжым да сай пашажым пален налын „Тӱҥалтыш" колхозысо (Роҥго р-н) рвезе ден ӱдыр-шамыч—чылаже 8 еҥ комсомолыш пурышт.

С. И. Рябинин.

КОМСОМОЛЬСКИЙ ИЛЫШ

ВЛКСМ Роҥго райкомын внештатный инструкторжо ЧЕРНЕЦОВ йолташ.

Политкружок-шамыч пашам ышташ тӱҥалыныт

Звенига район „Ташнур" промколхоз пеленсе первичный комсомольский организацийыште ВЛКСМ Маробком IV пленумын решенийжым лончылымо деч вара паша саемаш тӱҥалын.

Комсомольский организацийыште „СССР историй" да „Наша родина" книга гыч тунемме кружокым организоватлыме. „Наша родина" книга гыч тунемме кружокыш 16 комсомолец да 7 несоюзный молодежь-шамыч коштыт. СССР историй тунемме кружокыш 6 еҥ коштыт. Пропагандист-шамыч пашам сай ыштат.

И. П. Литвин.

Комсомол радам кушкеш

„Пайгатнур" колхоз пеленсе комсомольский организацийыште (Морко район) 1938 ийын тӱҥалтышыштыже 15 еҥ гына ыле. Несоюзный молодежь-шамыч коклаште умылтарымаш пашам сайын ыштымылан кӧра кызыт организацийыш 10 еҥ комсомолыш пурышт. Нунын кокла гыч 5-ше ӱдыр улыт.

Меньшаков.

У организаций почылто

„Юный строитель" колхоз пелен (Косолоп район) 5 еҥ деце первичный комсомольский организаций почылто. Комсорглан тайне голосований дене Соловьев йолташым сайлыме.

Бабайкин.

Комсомольский организаций кушкеш

„Немде" колхоз пеленсе комсомольский организацийым (У-Тор'ял р-н) почмо годым 5 еҥ гына ыле. Несоюзный молодежь шамыч коклаште пашам сай ыштымылан кӧра комсомолыш кызыт уеш 13 еҥ пурен.

Ал. Бук.

Политико-воспитательный пашам саемдыман

(Юнкор серыш-шамыч обзор)

ВЛКСМ Маробком IV-ше пленумын решенийыштыже посна райкомол - шамычын политучебо пашам начарын ыштен толмыштым раш ончыктымо ыле. Кажне райкомол да комсомольский организаций - шамыч тиде решений почеш политучебо пашам тӱҥ гычынак саемдышаш улыт. Но посна ВЛКСМ райком-шамыч тиде решенийым илышыш пуртышаш верч кӱлеш семын огыт тырше. Шуко комсомольский онганизацийлаште пленум решенийым огыт тунем. Садланак южо комсомольский организацийлаште политзанятий огеш эртаралт.

Теве „Шанче" ден Ворошилов лӱмеш колхозласе комсомольский организацийыште (Морко район) кум тылзе жапыште ик политзанятийымат эртарен огытыл, комсорг дене пропагандист-шамычын пашаштышт „сезонность" озалана. „Тумо" ден „Кожланур" колхозласе комсомольский организацийлаштат тыгаяк тӱс.

Тыгак „У Кой-сола" (Шернур район), Карл-Маркс лӱмеш (Звенига район), „Йошкар эҥер" да „Ушнымаш" (Роҥго район), „Чогыт сорла" (Марий-Турек) колхозла пеленсе комсомольский организацийлаште 3—4 тылзе дене политзанятий лийын огыл. Тиде факт-шамыч гыч ик выводым гына ыштыш лиеш. Нине районласе ВЛКСМ райком-шамыч але мартен пленумын решенийжым раш умылен шуын огытыл. Комсомольский организацийым конкретне огыт вуйлате, политик тунеммаш пашам решительне саемдаш кӱлын пижын огытыл.

ВЛКСМ райком - шамыч кӱчык жапыште политический тунеммаш пашам йол ӱмбак шогалтышаш да нунын кажне кечын вуйлатен шогышаш улыт.

Толстухин.

МАРБУМКОМБИНАТЫШТЕ ВЛКСМ ОБКОМ IV-ше ПЛЕНУМЫН РЕШЕНИЙЖЫМ НАЧАР ШУКТАТ

Марбумкомбинатысе комсомольский организаций IV пленумын решений лончылымашым 13 августышто эртарыш.

Тиде погынымаште решений нерген докладым ыштыш ВКП(б) член Красновйолташлан поручайыме ыле. Но Краснов йолташ докладым комсомолец Трепачевлан поручаен. А Трепачов йолташыже докладым ямдылалт шуде, пеш кӱчымын ыштыш. Тыгакак комсомолец-шамычат погынымашлан ямдылалт толын огытыл, садланак доклад почеш прениыште 11 еҥ гына выступатлен. Выступатлыше шамыч ВЛКСМ Обкомын, райкомын да комитетын ситыдымаш пашажым иктат ыш критиковатле.

Марбумкомбинатыште комсомолец 400 еҥ шотлалтеш, но комсомольский погынымашыш 248 еҥ гына толыныт да тужечынат погынымаш пытымашеш 115 енже гына кодын, а молыжо „яндар южым" шӱлалташ лектын каеныт.

Маробкомын IV-ше пленумжо эртымылан ятыр жап лиеш гынат, Марбумкомбинатысе комсомольский оранизацийын пашаштыже нимогай вшталтыш лийын огыл.

Комсомолец да несоюзный молодежь-шамыч коклаште политико-воспитательный пашам начар шынлдыме. Тений молодежь-шамыч коклаште ик докладымат, лекцийымат ыштен огытыл. Политучебыштыт нимогай вашталтыш уке. Пропагандист - шамычым квалификационный комиссий гоч колтымо огыл. Марбумкомбинатыште чылаже 10 политкружок уло гын, иктыштынат учебный планышт уке. Слушатель-шамыч занатийыш 50--60 процент велэ коштыт, шуко прогулым ыштат. Пропагандист-шамычлан семинар ик ганат лийын огыл. Садланак шуко пропагандист мом ыштышашым огыт шинче.

Цехласе первичный комсомольский организацийлаште юбилей да Международный юношеский кече вашеш комсомолын историйжым тунемашым организоватлыме огыл.

ВЛКСМ Маробком IV-ше пленумын комсомолец-шамыч коклаште политвоспитанийым шындыме нерген решенийже пеш кугу значенийан. Решенийым шукташ практический пижман.

Б. Герман.

Кечеш 27,5 гам тӱредеш

Ленинско - Сталинский комсомолын XX-ше идалыкшым у производственный показатель дене вашлияш шуко комсомольский организаций да посна комсомолец-шамыч конкретный обязательствым налыныт. Тиде налме обязательстве дене шуктен толыт.

Теве Пижанге МТС-ын комбайнерже Лешпаев И. (Кировский область) „Коммунар" комбайн дене ик сменыште 27,5 гектарым сай качестве дене тӱредеш.

Ештубаев.

ПЕРВОЙ СЕНТЯБРЬЫШТЕ ПРИЗЫВ ТӰҤАЛЕШ

МЕ КЕЧ МОГАЙ ТУШМАНЫМАТ СЕҤЕНА

Мемнан Йошкар Армийын боецше-шамыч мо верч шке родиным аралаш тӱҥалмыштым сайын шинчат. Мемнан Армий — калыкын армийже, тудо калык дене чоткыдо кылым куча да советский государствын политикше верч пеҥгыдын шога. Армийыште политический воспитаний ончыл верым налын шога. Действительный большевистский паша метод гоч Марксистско - Ленинский учений ым подлине овладеватлаш кажне красноармеец тырша. Мемнан илышыш, пашашке да тунеммашке социалистический соревнований келгын пурталт толеш. Соревнованийыш каждый боец, командир да политработник - шамыч ушненыт. Йошкар Армийыште чыла паша кӱкшӧ политический сознательность дене ышталтеш. Садлан Ленин ден Сталин йолташын туныктымыжо тӱн лийын шога, тудо мемнам социалистический государствым аклаш, тудым арзлаш да калык тушман - шамыч деке ненавистьлан туныкта.

Политический воспитанийын шуко формыжо уло, нуно чыланат материалым сайын тунем налаш полшат.

Ме кажне кечын политинформацийым, тӱшкан газет лудмашым артарена. Газетым коллективне лудмаш боец-шамычлан пеш келша, садлан нуно кажне яра минутым газет лудмашлан пуат. Тугак нуно художественный литературым лудыт, тергат. Ме Островскийын „Как закалялась сталь“, Толстойын—„Хлеб“, Ежованьолин — „Спартак“ кнагаштым лончылен лекна.

Кажне куд кечылан ик гана мемнан родинын историйже, капиталистический элласе армий илыш нерген Москва да Горький оласе докладчик, лектор - шамычын лекцийыштым, докладыштым колыштына. Куд кечылан кок гана кок час дене красноармейский политзанятийым эртарена. Комсомолец-шамыч союзный просвещений школыштo партий историйым тунемыт.

Политический воспитанийын тыгай системже кугу результатым пуат. Мутлан, Марийский комсомолын воспитанникше-шамыч Иванов Кузьма ден Баймурзин Б. мемнан войсковой соединенийыште политрукын заместительжылан выдвигатлалтыныт. Нуным войсковой соединенийын почет оҥашкыже пуртымо. Мыйым № войсковой часть ВЛКСМ § бюрон секретарьжылан сайлен. Тиде пеш кугу доверийым мый честь дене шуктем.

Мланна чыла возможностьым пумо: библиотек, читальне, ленинский комнат, тулеч молат. Мемнан дене ен сай партийный кадр-шамыч—политрук, комиссар-шамыч пашам ыштат. Партийын да личне Сталин йолташын заботыштым ме честь дене оправдатлена.

Ме шинчена, дисциплине ден организованность, политический бдительность ден устойчивость кеч могай тушманымат сеҥат. Тушман мемнан ӱмбак кержалташ тоштеш гын, ме великий Ленин - Сталинын знамяже дене тушманым кеч куштат сеҥена.

Красноармеец—
Н. Царегородцев.

Н-ский часть.

Осоавиахим Косолоп райсовет пелен се военно-учебный пунктышто допризывник-шамыч кокла гыч шукышт допризывной подготовкым отлично эртеныт.

Шолаште учебный пункт начальник М. Зайцев, воктенже политрук Н. Романов, пурла вел тӱрыштӧ отделении командир В. С. Смышляев.
Фото—И. ТОРОПОВЫН.

Иностранный телеграмме-шамыч

Германий гыч мятежник-шамычлан оружийым намийымаш

Эспань агентствын увертарымыже почеш, 16 август ваштареш йӱдым германский „Ольденбург“ компанийын „Порто“ пароходшо Штеттин гыч толын да Кадиксеш (Испанийын югышо) Круппын германский заводлаштыже ямдылыме тыгай военный снаряженийым ястарен: 220 миллиметр калибран кок скорострельный морской орудий, 105 миллиметран кум артиллерийский батарей, 105 миллиметран орудийлан 42 запасной лафет, 185 пулемет, кажныже кок пулемет дене да 50 миллиметран пушка дене вооружатлыме 12 танк, 500 автоматический револьвер, 6 блинтированный автомобиль (кажныже кок пулемет дене вооружатлыме), 160 имне виян кок „Дизель“ двигатель да 290 тонн тӱрлӧ военный снаряжений тиде шотыштак тӱрлӧ калибран снаряд, мина, авиационный бомбо, пулеметный ленте да винтовочный патрон.

Германий гыч Франколан войска ден снаряженийым угыч колтымо

Арня ожно Италий гоч генерал Франкон армийжылан тиде марте Мюнхеныште шогышо 6 № зенитный артиллерий дивизионым колтымо. Тиде жапыштак теҥыз дене Сеута олаш военный специалист-шамыч—инженер, техних да молат колталтыныт.

Райкомоллан ончалашыже кӱлеш

„Тумер“ колхоз пелен се комсомольский организаций (Морко район) але мартенат ВЛКСМ Обком IV пленумын решенийжым лончылен огыл. Садланак пленум решений деч вара тиде организацийыште нимогай вашталтышат огеш кой.

Комсомолец ден несоюзный молодежь коклаште политико - воспитательный пашам пеш начарын шырдыме. Погынымаш пеш шуэн гына лиеш, а политучебо гын, тений йӧршӧшат лийын огыл. Комсорг Добролюбова мом ышташ огеш пале.

Комсомол радам кушмаш пеш начар. 1938 ийлан ик еҥымат угычын пурымо огыл.

Морко райкомоллан организацийын пашажым ончалаш да саемдаш пижман.

Березин.

Тӧрлатымаш

27 августышто лекше 76-шо номыран „Рвезе Коммунист“ газетын 3-шо страницыштыже (пытартыш кок колонкышто) юнкор Бабайкин йолташын „Комсомолын воспитанникше-шамыч“ вуймутан статьяштыже районым йоҥылыш ончыктымо. Тудо статьям „Морко район“ олмеш „Косолоп район“ манын лудман.

ЙОШКАР АРМИЙЫШ ПРИЗЫВАТЛЫМАШ

Чумыр эл мучко Йошкар армийыш очередной призывлан ямдылалтмаш кумдан шарлен. Обороно Калык Комиссар Совет Ушем маршал **К. Е. Ворошилов** йолташын приказше почеш, Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийыш, Военне - Теҥыз Флотыш да НКВД войскалашке, д е й с т в и т е л ь н ы й военный службыш 1938 ийын 1 сентябрь гыч 1 октябрь марте 1917 ийыште шочшо-шамыч, тыгак 1918 ийыште шочшо-шамыч гыч пелыже призыватлалташ тӱҥалыт. Тидын деч посна кугу еҥ-шамычат, кӧн призыв отсрочкыжо эртен, налалтыт. Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийыште НКВД-н пограничный да внутренний войскалаштыже рядовой да младший командный да начальствующий состав гыч ятырышт законышто ончыктымо срок наре служитлен ситареныт. Кызыт нуным кужу жаплан отпускыш колтымо нерген приказ уло. Отпускыш колтымаш РККА-н сухопутный да воздушный вийже гыч 1938 ийын 20 сентябрь гыч 20 ноябрь марте, а НКВД-н пограничный да внутренний войскала гычше 30 декабрь марте эрталтыт.

Самырык патриот-шамыч Пашазе-Кресаньык Йошкар Армийыш да Военно-Морской Флотыш призыватлыме кечым пеш куанен вучат. Мемнан элысе воинский службо—граждан-шамычын почетный обязанностьышт. Мемнан йӧратыме элым славне аралыше-шамыч радамыште лияш, йошкар-армеецын почетный формыжым чияш, боевой оружийым кидыш кучен, тудын дене пеш чаплын лӱаш тунеммаш,—тиде кажне самырык патриотлан кугу куанымаш!

Йошкар Армийыште самырык боец-шамыч кугу политический школым эртат, кызытсе сложный боевой техникым тунемыт, культурно да физически виянгыт. Социализмын армийже еҥ-шамычым дух дене вияным, смелый да мужественныйым, Ленин-Сталин партийын пашажлан, шке калыкшылан мучашдыме преданныйым воспитатла. Самырык еҥ Йошкар Армий гыч у шинчымашым кугун поген, политически калитлалт пӧртылыт. Теве молан молодежь Йошкар Армий радамыш куанен кая. Теве молан ачашт-авашт шке эргыштым военный службыш куанен колтат.

Армий тений отличный, физически таза, культурный ешартышым налеш. Призывник-шамыч коклаште—тӱжем дене летчик, планерист, парашютист-шамыч улыт. Йошкарармеец лийшаш-шамыч кокла гыч шукышт грамотным пеш сай шинчыше еҥ шамыч улыт.

Ятыр призывник - шамычшт Йошкар Армий радамыште служитлаш шкеныштым ондакак ямдылен шогеныт. Нуно эреак Осоавиахим кружоклаште тунемыныт, военный пашан тӱҥалтышыжым пален налыныт. Тений призывателалтшаш-шамыч коклаште шуко „Ворошиловский стрелок“ значокан-шамыч, „Готов к труду и обороне“, „Готов к противовоздушной и химической обороне“, „Готов к санитарной обороне“ значоклан нормым сдатлыше-шамыч улыт.

Призывник-шамычым армийыш ужатымаш чыла верлаштат советский патриотизмын демонстрацийышкыже савырнат. Сталинский Конституцийын кечыже йӱмалан кушшо пиалан советский молодежь родина ончылно улшо шкенжын кӱкшӧ ответственностян сознанийже дене армийыш кая.

Йошкар Армийын боецше лийшаш - шамыч моло эллаште мо ышталтмым пеш эскерат. Нуно армийыш фашистский агрессор-шамычын испанский да китайский калык-шамыч ваштареш вӱр йоктарыман сарым ыштыме, фашизмын вӱран, орышо пийжа-шамычын Совет Ушемым керылташ ямдылалтмыже жапыште налалтыт. Самырык патриот-шамыч кызыт улшо международный обстановкым кӱлеш семын аклат, мемнан ӱмбак нападатлыме опасность ончылно чумыр калыкым мобилизационный ямдылык состоянийыште кӱлмӧ нерген Сталин йолташын ойлымыжым нуно пеҥгыдын шинчен шогат.

Призывник-шамыч армийыш мемнан дальневосточный рубежлаште лийше событийым шарнен каят. Японский самурай - шамычын Хасан ер районсо вӱран провокацийыштым советский калык нигунам ужыдымо шыде дене вашлие. Мемнан калыкна японский захватчик-шамычлан шокшым пушо Краснознаменный Дальневосточный фронтын доблестный войскажешамыч дене моктана. Шкенжын калыкше дене кӱрылтдымын кылым кучышо, мемнан социалистический государствын кугу да сеҥаш лийдыме армийже, керек кунамат тушманым вашлияш да тудым толаш лекме территориешыжак кырен, шалатен пытараш ямде шога.

Отв. редактор—
К. А. ЛЕНСКИЙ.

Адрес редакции: Мар. АССР, г. Иошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комн. № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—705. Иошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.